

oor zijn invloed
En zegt men
zijn nog onder
acht der liefde,
ar niet verder
in? Die duiken
eene georgani-
en een algemeen
nu kunnen wij
f zij zich tot de
voegde hadden.
sen de censuur,
en behoorden
mover de be-
oordeelen. En
in hunne boos-
te verwijderd
de verwijderd
de onmogelijk-
acht te geven
voort op elkan-
liefde en ge-
de genade Gods
zooveel moge-
in en tot de

VAN AMSTEL.

en ik geenszins
van plaatsen-
den ondanks,
gelijk verband.
ekverwoesting-
kerken nog
sting.

weer in elken
rouwen broe-
beelden ge-
heere.

woord schreef
ons evenzeer

zel ontredder-
verwaaflousd
t ons, dat in
ooting schuld
uld ook voor

eerste oogen-
preden in het
ingezien als
veler hou-

van den heit-
tredderling is
an: Was hier
toor de schijn-
liggen, om te-
lis rechers op
we wel tucht

en verschrikt,
maar missio-

air, maar dan
missionair is
e beste oplos-

nd der veroot-
ene gedachte,
en weg houdt.
ook hij: Voor

en beter dan
het vette der

Dienstkecht-
wezen,
amheid alleen
ruit de eere

lute toon ge-
lijke toestan-
n voet richten

ent elke ker-
de zich
aad door God

Drieënjig is
Woords die
zijn instru-
lzo, waarbij
menten ook,
regeling door
ag ons geen

nging, waar-
et een daad
oop, en we
zulk een Sa-
ure ongehoor-

eitsum. De
hij elk die
ekenschap te
ze beweerde

ijk dan wordt
pen tot mis-

er wel Doop
U gedoopte
en hij in den
vol gedoopte
en en te be-

e hier staan,
M gedoopten
te behande-
Of de ker-

Doop erkent
beantwoord,
nieuwling de
ng bij onze
personen.

dat het veel
iliter is, om
uistenda
ens uit liefde
pijnlijk is, om
behandelen.

s, ongetwij-
rsten raden.
amheid laat
s ambt. We
we moeten
rugleden, 61

Beschouwt men daarbij nu de tucht als een strafmiddel, als een wreke, als een daad van hoogheid, dan gaat dit niet en verdringt de tucht de liefde in uw hart. Maar zulk een tucht is wel de Synodale, maar niet de Gereformeerde.

De Gereformeerde tucht is enkel uitvoelisel van liefde en barmhartigheid. Zachtelinge weesters maken stinkende wonden en een heelmeeleer die den moed mist, om op het goede oogenblik het mes in de wond te zetten, spaart niet, maar verderft.

Toch geven we Ploos volkomen toe, dat onze tucht juist daarom met wijs beleid en tederheid moet aangelegd.

Al wat hoog is en krenkt moet gemedend. Het moet een tucht zijn waar de liefde in rieht.

Nog dit.

Missionair en ambtelijk zijn geen absolute tegenstelling.

Ook de missie moet ambtelijk zijn, en als onze Zending op beter paden terugkeert, zal ze ook haar niet-ambtelijk karakter weer afleggen.

De tegenstelling ligt anders en ligt eigenlijk hierin.

Hebt ge voor u, iemand die nog geheel buiten elk verband met de kerke Christi staat, of wel iemand die door God Drieënjig in zijn Doop reeds met de kerke zijns Zoons, hetzij dan tot zijn voordeel, hetzij tot zijn oordeel, in verband is gebracht?

Ook in Duitsland begint een enkel oog voor de mathed en hoelheid van de Vermittlungs-theologie, gelijk ze thans op de theologie der inbeelden van Ritschl uitliep, open te gaan.

Van Theleman wisten we dit reeds. Een oogenblik zag ook Calamius het gevaar. Kohlbrugge blies zijn boezazuin met ongemeene kracht.

Maar nu voegt zich bij dit drietal ook een echte Lutheran, die zich Theophilus noemt, en een werk ter perse zond onder den titel: Die Kirchenlehre und die Kirchliche Praxis, waarvan nu het eerste heft te Hanover bij Wolff & Hohorst het licht zag.

Voor ons Gereformeerden is dit een boos boek, in zooverre de schrijver onze theologie puur intellectualistisch noemt, en op dien grond onder het Rationalisme indeelt (pag. 65).

Toch vergeven we den schrijver deren o. i. onnodigen uitval gaarne, om het vele uitstekende dat hij ons biedt.

Theophilus is een machtige geest, een helder denkende kop, een man van ongemeene energie in het woord, en die dieper dan de meesten de wonden onzer hedendaagse theologie gepeld heeft.

Het zou een redding en een verademing zijn, indien men de theologische faculteiten in Duitsland plotseling met mannen van zijn zin en geest bezetten kon.

Hij vloekt de geleerdheid en zoekt en speurt de trouw en den moed, om uit het centrum des levens voor den Christus te getuigen.

Toch zouden we juist met het oog hierop vragen willen, of de schrijver onze kleine burgerij en onzen landbouwstand in Schotland en Nederland kent. En zoo ja, of de feiten der ervaring hem dan niet toonen, dat juist in deze Gereformeerde landen bereikt is, wat hij in Duitsland zoo jammerlijk mist.

in een gedeelte van een provincie, door de Classicale Vergaderingen: voor zooveel al de gemeenten in een Provincie betreft, door de Provinciale Vergaderingen; en wat aangaat de geheele Christelijke Gereformeerde Kerk, door de Algemeene Synode.

Art. 4. De Algemeene Synode wordt, in gewone omstandigheden, alle drie jaren gehouden.

Art. 5. De Algemeene Synode benoemt een Synodale Commissie, bestaande uit drie leden, waarvan om de drie jaren één lid volgens rooster aftreedt, zonder dadelijk herkiesbaar te zijn.

Aan deze Commissie is de uitvoering opgedragen van alles wat de Synode haar in laat geeft.

Verder is haar opgedragen de behartiging van alles wat uit de betrekking van de Christelijke Gereformeerde Kerk tot de regering voortvloeit, en van hetgeen haar door eenige Provinciale Vergadering wordt opgedragen.

Door eenige Provinciale kerkvergadering tot eenige zaak, die de kerk in het gemeen aangaat, aangevoerd zijnde, handelt zij daarover gelijk zij nuttig en goed oordeelt, zonder evenwel eenige kerkelijke vergadering in hare handelingen te belemmeren.

Tevens ontvangt zij de stukken, die uit het buitenland aan de Christelijke Gereformeerde Kerk in Nederland gericht worden, en brengt die ter kennis, waar het behoort.

In eenig weekblad geeft zij kennis van al hetgeen zij ter kennis van de gemeenten meent te moeten brengen, terwijl zij aan de Synodale Vergadering verslag doet van alle hare werkzaamheden, gedurende den tijd van de eene Synode tot de andere.

In gewone omstandigheden houdt zij jaarlijks een bijeenkomst op de plaats harer vestiging, en wel te Amsterdam.

Art. 6. Elke afwijking tegen de bepalingen van het voorgaand artikel maakt de handeling der Synodale Commissie voor de Kerk krachteloos.

Stellen we nu eerst een onderzoek in naar het karakter van dit Statuut.

Is het een blote kennisgeving, of wel terdege een statuut?

Dit scheelt, gelijk men gevoelt, alles.

Stel toch we hadden een schrijven voor ons, waarin niets stond dan dit: „Wij, ondergeteekenden, daartoe gecommiteerd door de Christelijke Gereformeerde kerken in Nederland, brengen hiermee ter kennis van Z. M. den Koning, dat de bepalingen betreffende het bestuur en de inrichting onzer kerken vervat is in de bepalingen van de Kerkenordening op de Synode van Dordrecht, gehouden in den jaren 1619, vastgesteld”, dan zou er van bezwaar noch bedenking sprake vallen.

Art. 1 van de Wet op de Kerkenootschappen eischt mededeeling van „de bepalingen betreffende de inrichting en het bestuur der kerk”.

Leiden nu de Christ. Ger. kerken onder niet anders dan onder de Kerkenordening van Dordrecht, dan spreekt het vanzelf, dat de bepalingen van deze Kerkenordening ook de bepalingen waren in Art. 1 der Wet op de kerkenootschappen bedoeld, en dat intenzing van deze Kerkenordening niet conductoire al was, wat Art. 1 der wet van hen eischte.

Dit was echter niet hetgeen in 1869 geschied is.

Zij hebben niet de Kerkenordening van 1619 opgezonnen, als uitmakende „de bepalingen van het bestuur en de inrichting van hun kerken”, maar ze zouden in een Reglement uit 6 Artikelen bestaande.

Wat ze deden was dus niet een kennisgeving, niet een mededeeling, neen, maar de overlegging van een Reglement bevattende zes bepalingen.

Als „bepalingen omtrent de inrichting en het bestuur van hun kerken” in den zin der Wet van 1855 legden ze dus niet over de Kerkenordening van Dordt zelve, maar zes artikelen, deze artikelen in een reglement samengevat, en dit reglement als uitmakende „de bepalingen omtrent haar inrichting en bestuur”.

Vraagt men dus thans aan de Overheid: „Welke zijn de bepalingen van inrichting en bestuur waaronder de Chr. Ger. kerk leeft en bij u bekend staat? — dan kan de Overheid niet antwoorden: „Het Reglement of de Kerkenordening van Dordrecht”, maar moet ze antwoorden: „De bepalingen omtrent de inrichting en het bestuur van deze kerk vindt ge in het Reglement van 1869.”

Strekt nu eenig reglement om aan eenige corporatie rechtspersoonlijkheid te verleenen, dan heet dit in rechten haar statuut d. w. z. het fundament waarop ze staat, zoodat ze in u rechten wegvallt, zoodat dit statuut of reglement verdwijnt.

Als dan ook in rechten gevraagd wordt: „Wat is het Statuut van deze kerk?” — kan niemand en zal niemand antwoorden: „De Kerkenordening van Dordrecht”, maar moet een ieder antwoorden: „Het Reglement van 1869.”

Dit is zoo duidelijk, en onder mannen van zaakkennis derwijs uitgaakt, dat we ons de moeite sparen, om er verder een woord over te zeggen.

Wel wordt in art. 1 (niet eens voor wat de inrichting betreft, maar althans voor het bestuur verwezen naar de Kerkenordening van 1619, maar ook dat nog onder bijvoeging van de woorden: „Zooval de omstandigheden het niet verhinderen.”

Stel dus, dat deze kerken op zeer belangrijke punten van de Kerkenordening van 1619 afwaken, en men kwam in rechten dan zou niemand op grond der Kerkenordening van Dordrecht kunnen pleiten, want 1º. het gezag dezer Kerkenordening hangt aan het Statuut; 2º. het Statuut kent aan deze Kerkenordening slechts een ondergeschikt en beperkt gezag toe, en 3º. bij verschil tusschen de Synodale besluiten en de Kerkenordening krijgt de afwijkende Synode gelijk, en de Kerkenordening ongelijk.

Hieruit nu concludeeren we, dat de Christ. Ger. kerk op dit oogenblik tot Kerkorde beeft, niet de Kerkenordening van Dord-

recht, maar als Kerkorde aannam het Reglement van 1869.

Naar de bedoeling der opstellers van dit Reglement was dit niet zoo, en veelmin naar de voorstelling der kerken en personen; maar we handelen hier in rechten, we spreken thans in de rechtsleer van den Staat.

En dan lijdt het geen oogenblik twijfel, of op de vraag: Wat is uw Kerkorde? moet geantwoord: Het Reglement van 1869.

Een reglement dat wel, voor zooveel het bestuur aangaat, en voor zooveel de omstandigheden het niet verhinderen, voor de samenstelling van dit bestuur naar de Kerkenordening van 1619 verwijst, maar slechts subsidiair.

Men kan niet onder twee Kerkorden tegelijk leven.

Elke kerk heeft slechts één Kerkorde.

Kerkorde is voor uw kerk dat statuut, reglement of schema, dat de bepalingen van haar inrichting en bestuur bevat.

En deze bepalingen nu heb ik voor de Christelijke Gereformeerde kerk niet te zoeken in de Artikelen van de Dordache Kerkenordening, maar in de zes artikelen van het Reglement, dat in 1869 door de kerk is ingezonden.

KUYPER.

Uit de Pers.

De heer Dr. R. Mulder uit Haarlem spreekt in De Basen de brochure van Dr. Littooy en komt vooralsnog tot deze slotsom:

Ik kan niet aannemen, dat mannen als de Deputaten van het Synodale Convent heden de Gereformeerde vlag in top zullen hyschen, om die morgen aan den dag weer naar te laten halen en met voeten te laten treden. Daarvoor staan ze bij om, immers ook in de schatting van Dr. Littooy, te hoog aangeschreven.

Dat de toepassing der beliden begrepen bij de Doleerenden nog niet gevonden wordt gelijk wij zou den wenschen, laat zich uit veel verklaren. Alles is bij hen nog in de wording. Daarbij hebben zij blijkbaar een andere beschouwing over de betrekking en de roeping tot de achtergeblevenen in het Herv. geesteschap dan wij. Maar dat hunne beschouwing tegen de H. Schrift en de heilighen ingaat, kan ik nog niet inzien. Wel geloof ik, dat de lid hen ook in dezen aader tot ons zal brengen.

Intusschen mag gevelen in de praktijk hun zw nog niet tot verwijt worden gemaakt en behoeft nu i. voor de vereeniging geen bezwaar te zijn. Een onoverkomelijke hinderpaal zou 't ons zijn, indien zij, met hunne eigenaardige beschouwing over hunne betrekking tot de achtergeblevenen en waaraan wij ons maakten tegen de toepassing der Gereformeerde beliden, zooda als die door Gods genade reeds een halve eeuw bij ons wordt gevonden en waarop door broeder Littooy met zooveel ernst en talent wordt gewezen.

Garne geef ik toe, dat er in hun woord en houding omtrent sommige punten, de praktijk betreffende, iets onbestemd is, hetgeen ons onvrede wekt, nog op eenigen afstand houdt. Maar, bedriegt ons niet alles, dan weten dat de Doleerenden, met name hunne leiders, ook zeer wel. Volgens een uitspraak van Dr. Littooy mogen we verwachten, wanneer ze zich straks bij onze Synode zullen aanmelden, dat ze hun standpunt, ook met betrekking tot de Hervormde kerk, meer gepreciseerd, nauwkeurig helder zullen aangeven, zoodat ook wij, eenvoudigen, duidelijk kunnen zien en zeggen: dat zij nu de Doleerenden, nl. als kerkelijke groep, Van een nauwkeurige en heldere omschrijving der theorie en hare toepassing in het kerkelijke leven hangt o. t. veel af. 't Verd reeds meermalen gezegd, wij moeten ze zien, wie ze zijn en waaraan wij ons moeten houden.

Laat ons dan niet en voor hen voornemens in verig den Heere bidden, dat Hij hen door Zijnen Heiligen Geest aan Zijnen Wil in die omschrijving moge leiden, maar ook, dat Hij ons aan onze fouten, of aan een verkeerd inzicht, dat mogelijk onbewust bij ons bestaat, moge ontdekken. Dan, mogen we aannemen, zal alle verdenking wegvallen, en allen, die een waarlijk Gereformerd kerkelijk samenvoelen begeren, zullen bereyding worden, de harten zullen wederzijds samenstemmen en aller mond zal jubelen: „de Heere heeft ons tot elkander gebracht, de vereeniging is getroffen. God is in Sion groot!”

Veel, aanhoudend, vurig gebed is noodig, de zaak is het waard, kan zelfs de vereeniging niet op goede gronden, niet in 't Heeren gins tot stand komen, wein, de oprechte liddid onderwerpt zich aan Gods wil en wenscht er in te berusten. Maar met het vurig gebed pare zich trouwe arbeid en stijl, opoffering en zelfverloofing.

Voor dit goede woord onze dank.

Bovendien zouden we willen vragen: Is er voor wantrouwen wel oorzak?

Slaagt de vereeniging, dan zullen we op de Classis, door ons gemis aan predikanten, allicht 1 tegen 3 staan.

Met overgrote meerderheid zullen de nu nog apart levende broederen ons overstemmen kunnen.

Ware er dus van wantrouwen sprake, zoo ware het begrijpelijk dat dit onzerzijds rees. Maar dat het van de overzijde opkwa, is niet gemotiveerd.

Wij nu kennen geen wantrouwen.

Wij hechten, o, zoo weinig aan wat A of B denkt of zegt. Hoofdzak is ons maar, dat men beiderzijds eenzelfde uitgangspunt kiest. En waar dit één is en de weg één, komt men vanzelf op eenzelfde punt uit.

KUYPER.

Binnenland.

Amsterdam. Op de Diaconale Conferentie, den 1sten Meis Amsterdam gehouden, werden onderstaande reeksen stellingen verdedigd, die we gaarne ter kennis van onze lezers brengen:

Reeks I van Dr. B. van Schelven over de Verpleging van kranken, blinden en krankzinnigen en over de Diaconessen.

1. Krankheden en kwalen zijn van God den Heere op het menschelijk geslacht gelegd als een oordeel vanwege de zonde. Onder de beoelening der genade worden zij niet weggewonnen, maar in tuchtigingen omgezet. Zij dienen zoo voor den liddid zelve als voor de hem omgevenden, hetzij ter verootmoediging, hetzij ter heiliging.

2. Met dien geestelijken achtergrond rekene de Diaconie bij al haren arbeid onder en voor de ellendigen, opdat zij de middelen kiese, die meest tot zulke doeleinden kunnen leiden. Mitsdien zij regel en uitgangspunt om zoo min mogelijk den hulpbehoevende en zijn natuurlijke omgeving te scheiden van elkaar. Toch zal bij dien regel menige uitzondering moeten worden toegelaten en met name onderscheidenlijk worden geoordeeld over elk van de drie categorieën hierboven genoemd.

3. Kranke verzorgde men aan hun woning door het verlenen van geneeskundige hulp en het bezorgen van verpleging, tenzij de aard der krankheid of het gebrek aan ruimte dat niet toelaten. Voor die gevallen wordt opgericht een gasthuis. Bepaaldelijk moet het daartoe komen in de eenigszins grootere steden,

opdat ook de doortrekkende vreemdeling desnoodig daar een toevlucht moge vinden. Met de lichamelijke verzorging verbindt men aldaar de zielszorg, door op den Rustdag te zorgen voor de bediening des Woords en der Sacramenten en op de andere dagen en betredenden in bedlegerigen dagelijks het Woord te doen hooren.

4. Voor de blinden is noodig een inrichting, waar zij van der jeugd aan kunnen worden opgenomen om te worden onderwezen en vaardig gemaakt tot het beoefenen van eenig hand- of kunstwerk. Voor de anderen worden in de plaats hunner woning door werkverschaffing, de gelegenheid geopend om geheel of gedeeltelijk te voorzien in de vervulling hunner dagelijksche behoeften.

5. Krankzinnigen kunnen slechts bij uitzondering, in de kringen van hen voor wie de Diaconie heeft te zorgen, in eigen woning worden verpleegd; vooral en met name in de steden. Voor dezen moet bepaaldelijk van de opzettelijk daarvoor ingerichte stichting gebruik worden gemaakt. Met het oog op het ontbreken van geneeskundige hulpe, gelijk zij naar den eisch van den levensgrond der kerk voor zulke lidders vereischt wordt, kan voorts nog van de inrichting van eigen stichting geen sprake zijn. Mitsdien zal daarvoor aanvankelijke hulpe moeten gezocht op het bekende, door den Heere reeds zoo uitnemend gezegende Veldwijk.

1. Hoeveel onzekerheid er ook zijn moge aangaande oorsprong en aard van het werk van Diaconen, vast staat dat daarbij niet valt te denken aan een ambtelijke bediening, maar bloot aan een te hulp komen door vrouwen in den dienst der barmhartigheid, vanwege den Heere Christus door zijne Diaconen geoeftend.

2. Erkend moet dat der vrouwe gaven en talenten geschonken zijn, die niet zonder schade onbenut kunnen blijven. Men denke aan de verpleging der kranken aan de huizen en in de stichtingen, aan het toezicht op de verzorging van weezen en anderen.

3. Het onderrecht, gegeven in 1 Tim. 5, leert echter, dat ook daarbij niet mag gehandeld met veronachtzaming van de ordinantie Gods voor de vrouwe. Bij elke meer vaste regeling, aan dezen arbeid gegeven, worde nauw toegezien op het midden van al wat ook maar eenigszins zweemt naar een terugkeer tot een ascetie, die door de Heilige Schrift wordt veroordeeld.

4. Aangewezen voor de vervulling van dezen arbeid zijn zeker niet het minst de vrouwen van ambtsdragers, de kinderloozen, de weduwen en voorts wie over een grooter of kleiner deel van tijd voor een dezer werkzaamheden kan beschikken. Bij de verpleging van kranken met name moet door het voorzien van den noodigen leeftocht de mogelijkheid geschonken om zich geheel daaraan te geven. Voor de gelegenheid om de noodige praktische kundigheden op te doen, zorge de Diaconie.

Reeks II van Dr. N. A. de Gaay Fortman over de Verpleging van ouden van dagen.

1. Ouden van dagen, mannen zoowel als vrouwen, behoort de Kerk van Christus zich op tweerlei wijze aan te trekken, of door hunne kinderen en hunne familiebetrekkingen op te wekken tot de verzorging hunner ouders en bloedverwanten, of door ze, bij antistensis van deren, zelve te verzorgen.

2. De leeftijd, waarop eenige man of vrouw tot de ouden van dagen moet gerekend worden, is moeielijk te bepalen. Meestal kan men den leeftijd van 60 jaren aannemen. Toch moet men niet te eng zien op een jaar minder. De een wordt vroeger oud dan de ander, dat wil zeggen wordt vroeger door ouderdom ongeschikt voor den arbeid en eigen verzorging. Dit hangt veel af van den aard des arbeids; zware arbeid maakt spoediger oud dan lichte, handenarbeid eerder dan geestesarbeid.

3. Men onderscheide tusschen gehuwde en ongehuwde ouden van dagen.

4. De eersten moeten op zichzelf blijven wonen, 't liefst op zoogenaamde hofjes of in stichtingen met eigen kamer of kamers. Zij behoeven onder toezicht te staan van een echtpaar, dat in de kracht des levens is.

5. Zoogenaamde oude-mannen- en vrouwenhuizen voor alleenlopende ouden van dagen zijn af te keuren. Zij zijn de brandpunten van natuurlijke en tegennatuurlijke zonden, en de kweekplaatsen van allerlei twist en tweedracht. Over het algemeen heerscht er een doordende geest.

6. Voor alleenlopende ouden van dagen zoeke men gezinnen, van welke man en vrouw in de kracht des levens zijn en geene kinderen hebben.

7. De Diaconie zie ernstig toe op de wijze van verzorging in gezinnen. Wenschelijk is, dat er een commissie uit haar midden gekozen worde van acht personen, die uitsluitend over dit werk sta en toezien, dat de verzorging zoowel lichamelijk als geestelijk naar Gods Woord geschiede.

Reeks III van den heer W. H. van Schaick, over de Beoelening en de middelen ter voorkoming van armoede.

1. Diaconen verootmoedigen zich over hetgeen zij te kort kwamen in de bediening der barmhartigheid; de bede zij in hun harte tot den Heere, dat zij in innige gemeenschap met den Christus moge staan, opdat hun voornemen tot getrouwheid niet ijdel zij.

2. Diaconen trachten naar hun vermogen staats- of gemeentelijke zorg overbodig te maken, door voorziening van de nooden der huisgenooten des geloofs.

3. Diaconen trachten in gemeenschap met de Bedienaren des Goddelijken Woords de gemeente op te wekken, dat zij instaat worden gesteld, door ruime gaven aan hunne verplichtingen te voldoen, en naar luid van Gods bevel: „Allelijk dat er geene bedelaars onder u zijn”, het bevelen te voorkomen.

4. Voor alre beharigen Diaconen de belangen der verarmde huisgenooten des geloofs, doch vooral wekke men de naastbestaanden op tot het volbrengen hunner verplichtingen. De leden der Kerk worden herinnerd, dat zij, als staande in het ambit der geloofgen, verplicht zijn voor hunne naaste bloedverwanten te zorgen. Diaconen treden niet op, zoolang niet gebieken is dat van bedoelde zijde geen hulp te verwachten is.

Tot verschaaffing dier hulp zorge men voor een goed georganiseerd Diaconie, eerst over de huisgenooten des geloofs, om allengskens de werkzaamheden meer en meer uit te breiden.

5. Bij de armoedverzorging sta op den voorgrond: zooveel geven als strikt noodzakelijk is, opdat de armen genoodzaakt zijn zooveel mogelijk naar arbeid binnen- of buitenshuis om te zien. De armoedverzorging strekke zich vooral niet over weduwen met een talrijk gezin, welke naar

eisch der omstandigheden bijna of geheel voor rekening der Diaconen moeten komen, terwijl voor weduwen met weinig kinderen insooverre wordt zorg gedragen, dat zij met de noodige werkzaamheden in de behoeften hunner gezinnen kunnen voorzien.

Omtrent verlaten vrouwen handelen de Diaconen, na een streng onderzoek insoverre bij zulke gevallen eigen schuld oorzaak van dien jammer is, als met de weduwen. De gezinnen der weduwen en verlaten vrouwen worden in het bijzonder den kerkeraden aanbevolen, opdat die zusters in het bijzonder worden gesteund bij de opvoeding der kinderen, bovenal geestelijk, doch ook maatschappelijk.

Gezinnen, waar de man door ziekte vermindert is in de nooden te voorzien, bezorgen Diaconen, dat zij niet achteruitgaan, doch door voldoende hulp voor armoede met Gods hulp gevrijwaard blijven.

6. Wenschelijk is het, dat de betrekkingen der gevangenen de aandacht van Diaconen niet ontgaan, en met stoffelijke hulpe ook die gezinnen gesteund worden. Voorts trachten Diaconen in correspondentie te stellen met directeuren der gevangnissen, opdat, wanneer de gevangenen in vrijheid worden gesteld, zij Diaconen vinden om te vernemen van de barmhartigheid aan hunne gezinnen bewezen, waarna zij worden gewezen op het feit, hoe zij de oorzaak zijn der ellende, welke hunne betrekkingen moesten doormaaken.

Nog beramen Diaconen middelen, opdat de ontslagen gevangenen opnieuw hun intrede in de maatschappij kunnen doen, waartoe correspondentie der Diaconen zeer is aan te bevelen.

7. Door getrouw bezoek trachten Diaconen, steeds op de hoogte te zijn der nooden en behoeften der armen; onder juiste bediening verstaan wij het behartigen der geestelijke en der stoffelijke belangen.

8. De beoelening zal bestaan in het verstreken niet alleen van geld, doch, wat in kleinere Diaconieën zeer gemakkelijk kan geschieden, vooral van natuurgaven, als spij, brandstoffen, kleding, dekking enz. Vervolgens steunen Diaconen de pogingen om onderwijs te verstrekken aan de kinderen der leden van de Kerk, waarover hunne bediening gaat, en dringen vooral aan dat die kinderen Catechistisch onderwijs ontvangen. Voorts treden Diaconen met ernst op tegen luiheid en onzindelijkheid, en wanneer hunne vermaningen niets uitrichten, gaan zij over tot het inhouden der gaven, willen zij zich niet schuldig maken aan ziekelijke liefde. Van zondanigen maatregel geven zij den kerkeraden kennis. Tegenover hypocrieten zij men ten zecste op zijne hoede.

9. Pogingen worden door de Provinciale Bijeenkomst aangewend, dat het ambt van Diaconessen door de kerken erkend worde; men kiese voor dat ambt zusters van beproefde vroomheid, die genoegzaam tijd hebben zich met Diaconen aan de armoedverzorging te wijden.

10. Om armoede te voorkomen nemen Diaconen maatregelen om een provinciaal Bureau aan te stellen en begrafenissen, ziekenfondsen en spaarkassen in wezen te roepen.

11. Diaconen stellen een fonds vast tot het verleen van voorschotten, welke renteloos en zonder het eischen van borg worden verstrekt; tot terugbetaling worde slechts zedelijke drang uitgeoefend.

12. Wanneer de Provinciale bijeenkomst van Noord-Holland het niet strijdig acht met de uitspraken van Gods Woord, stelle men vast dat levensverzekering geoorloofd is. Men benoeme een commissie om deze zaak nader te onderzoeken, welke commissie het recht heeft mannen der zaak kundig te raadplegen insoverre levensverzekering door Diaconen kunnen worden ondersteund of aanbevolen, of wel op welke wijze deze zaak is te organiseren.

(Slot volgt)

Buitenland.

Noord-Amerika. Uit het werk van Dr. Schaff over de verhouding van kerk en staat.

III.

De scheiding van kerk en staat, gelijk die in Noord-Amerika bestaat, geeft niet te kennen dat de natie als zoodanig met het Christendom niets uitstaande hebben wil. De overheid is soeverein op haar eigen terrein en laat de bevordering van de wetenschap, der goede zeden en van den godsdienst over aan de afzonderlijke personen, genootschappen en kerken, onder bescherming der wet. In Europa ziet het volk nu naar hetgeen de overheid doet, in Amerika helpt men zichzelf.

De Amerikaanse natie is een godsdienstig volk, meer dan enig ander op aarde, en dit, omdat de godsdienst geheel vrij is.

Eene staatskerk kweekt hielbelang en ongehoof, terwijl de vrije kerk den bloei van den godsdienst bevordert. Alexis de Tocqueville, de beroemde Fransche denker, die Amerika zoo grondig bestudeerde, zeide eens: „Er is geen land ter wereld, waarin de Christelijke godsdienst groter invloed op de zielen der menschen uitoefent dan Amerika.”

Schaff onderscheidt dit oordeel na een drie en veertigjarig verblijf in Amerika, in welk tijdsverloop hij twaalfmaal naar Europa vertrok. In Roomsche landen der oude wereld en in Rusland vond hij meer uitwendig vertoon van godsdienst; in Protestantische landen meer innige godsvrucht. Het gewone volk, zegt hij, is in Roomsche streken kerkich en devoot, maar onkundig en bigeloozig; terwijl de meer ontwikkelde twijfelachtig of onverschillig zijn. In Protestantische landen is meer godsdienstige kennis, maar ook is daar de invloed van het rationalisme en van het ongehoof groot.

In de Vereenigde Staten vindt men schier elk gebied van Christelijken arbeid meer werkzaamheid ontwikkeld dan elders. Kerken rijzen als vanzelf uit den grond op. Zondagscholen, Christelijke jongelingsverenigingen worden opgericht en onderhouden, enkel door middel van vrijwillige bijdragen. Nergens worden over het algemeen de kerken beter bezocht, wordt de dag des Heeren strikter gehouden, de Bijbel meer onderzocht, het leerambt meer in eere gehouden, dan in Noord-Amerika.

Zijn dan, bij zulk een stelsel, de lecraten de dienstknechten van de gemeente? Zij behooren in den goeden zin van het woord „dienstknechten” der kerk te zijn, gelijk Christus kwam om te dienen en niet om gediend te worden, gelijk Hij de voeten zijner apostelen wiesch. De liefde van de gemeente tot een leeraar, dien zij zelf kiest en bezoldigt, is grooter dan tot een, die door de regering ergens geplaatst wordt of gehandhaafd blijft, of men hem volgt of niet. Daniel Webster getuigt dan ook van de Ame-